

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 1981/2023
08.05.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић и Татјане Ђурица, чланова већа, у правној ствари тужиоца Агенција за вођење спорова у поступку приватизације из Београда, као правног следбеника Агенције за приватизацију РС из Београда, против тужених 1. Internacional trading company „Azovimpex limited“ 56 Lenin Avenue, Mariupol, Doneck, region Ukraina и 2. Корпорација индустријско удружење „Донбаса“ из Украјине, чији су заједнички пуномоћници Миодраг Алексић и Драгана Алексић, адвокати из ... и Александар Петровић и Бранислав Глогоњац, адвокати из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр.5779/22 од 28.06.2023. године, у седници одржаној 08.05.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужених, па се **УКИДАЈУ** пресуда Привредног апелационог суда Пж бр.5779/22 од 28.06.2023. године и пресуда Привредног суда у Београду П бр.1793/18 од 14.03.2022. године исправљена решењем истог суда под истим бројем од 11.05.2022. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П бр.1793/18 од 14.03.2022. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па су тужени солидарно обавезани да тужиоцу плате на име уговорне казне због неизвршења обавеза по Уговору о продаји друштвеног капитала предузећа „Холдинг компанија Фабрика вагона“, а.д. Краљево, износ од 1.550.000 евра са каматом по стопи коју прописује Европска централна банка почев од 18.01.2010. године до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Тужени су солидарно обавезани да тужиоцу накнаде трошкове поступка у износу од 3.841.800,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж бр.5779/22 од 28.06.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужених и потврђена првостепена пресуда исправљена решењем од 11.05.2022. године.

Благовременом ревизијом тужени побијају правноснажну другостепену пресуду због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Предлажу да се ревизија усвоји и другостепена пресуда преиначи, тако што ће се усвојити жалба туженог и одбити тужбени захтев или да се укину нижестепене

пресуде и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење. Трошкове траже и опредељују.

У одговору на ревизију тужилац оспорава основаност ревизијских разлога, па предлаже да се ревизија одбије.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је установио да је ревизија тужених основана.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужиоца је са друготуженим 06.04.2006. године закључио Уговор о продаји друштвеног капитала предузећа ХК „Фабрика вагона“ а.д. Краљево, путем јавног тендера, а дана 10.04.2006. године, закључене су измене и допуне број 1, оверене под Ов бр.709/26, на основу решења Агенције којом је дата сагласност купцу, као уступиоцу, да уступи основни уговор овде првотуженом као пријемнику. Измене је потписао друготужени као уступилац и јемац.

Предмет спора је исплата уговорних казни због неиспуњења уговора о продаји друштвеног капитала, и то обавезе инвестирања из члана 8.1.1. и обавезе из члана 8.1.3. уговора у тачкама 1, 5. и 6. Социјалног програма.

Првостепени суд утврђује да тужени нису испунили обавезу инвестирања у другој години према структури и динамици која је одређена у прилогу број 3 Уговора. Новац у висини од 1.350.000 евра је уложен, али не постоји процена испуњења уговорне обавезе у погледу инвестиционог улагања за другу годину у односу на структуру и динамику, као ни сагласност тужиоца у погледу измене већ уговорене структуре и динамике улагања. Стога закључује да обавеза није испуњена. У односу на трећу годину, првостепени суд утврђује да је правни претходник тужиоца наплатио банкарску гаранцију у висини инвестиционе обавезе улагања за ту годину у износу од 1.350.000. еура, али да је у поступку извршења, закључком извршитеља ИИ 68/2020 од тужиоца је наплаћен исти износ у корист првотуженог. На основу тога закључује да ни у погледу уговорне обавезе инвестиционог улагања за трећу годину ништа није извршено.

Првостепени суд сматра да обавеза из Социјалног програма није испуњена, јер не прихвата налаз вештака у коме је изречено да је обавеза у претежном делу испуњена. Сматра да је налаз контрадикторан у погледу тврдње да је испуњен претежни део обавезе у односу на тврдњу да се не може утврдити проценат испуњења обавезе зато што нема довољно података.

Нижестепени судови закључују да се ради о неновчаној обавези која је само новчано изражена, да обавеза инвестирања за другу и трећу годину није извршена, као ни обавезе из Социјалног програма, па усвајају тужбени захтев на име уговорне казне обрачунате према одредбама уговора, у укупном износу од 1.550.000 евра, у динарској противвредности са каматом.

Врховни суд налази да се за сада овакав закључак нижестепених судова не може прихватити.

Основно спорно питање међу странкама је било каква је природа неизвршене обавезе по уговору, односно да ли се ради о неновчаној или о новчаној обавези. Ово зато што је чланом 270. став 3. ЗОО прописано да уговорна казна не може бити уговорена за новчане обавезе.

Чланом 46. истог закона је предвиђено да се уговорна обавеза може састојати у давању, чињењу, нечињењу или трпљењу. Ако се састоји у давању, предмет може бити давање ствари (неновчана обавеза) или давање новца (новчана обавеза), а сходно члану 307. став 1. ЗОО испуњење се састоји у извршењу онога што чини садржину обавезе, те нити је дужник може испунити нечим другим, нити поверилац може

захтевати нешто друго. Из тога проистиче да се неиспуњење обавезе може дефинисати као неизвршење онога што чини садржину обавезе.

Нижестепени судови само паушално наводе да се ради о неновчаној обавези, да је она само новчано изражена и да се на основу новчаног израза опредељује вредност улагања које је потребно извршити. Занемарују одредбе самог уговора закљученог између странака, који је припремљен од стране правног претходника тужиоца којим је у ставу 2. члана 8.1.1. дефинисано шта се сматра инвестицијом. Према овој одредби инвестицијама се, у складу са инвестиционим програмом, сматрају само улози извршени у новцу и/или стварима и/или правима којима се повећава капитал субјекта приватизације. С обзиром на уговорну одредбу по којој се улагање може извршити и у новцу и у стварима и у правима, кумулативно или алтернативно, за утврђење садржине обавезе се морало поћи од Инвестиционог програма као саставног дела раскинутог уговора о продаји друштвеног капитала и навода туженог о начину извршења инвестиционе обавезе за другу годину, јер од природе обавезе зависи и право на исплату уговорне казне онако како је предвиђена уговором. Наиме, чланом 8.4. уговора је предвиђено да у случају да купац не изврши неку од обавеза наведену у члановима 8.1 и 8.3, а када представљају неновчану обавезу у складу са меродавним правом, између осталог, да ће купац платити Агенцији уговорну казну у следећим износима: за неиспуњење обавезе из члана 8.1.1 (обавеза инвестирања), 50% износа релевантне инвестиционе обавезе која није извршена; за неиспуњење обавеза из члана 8.1.3. (извршење свих обавеза из Социјалног програма) износ који је једнак 100% продајне цене, а у случају отпуштања технолошког вишка радне снаге или уопште отпуштања, суму једнаку износу 10 годишњих плата сваког запосленог који је отпуштен. Ставом 2. члана 8.4. уговора је предвиђено да у случају делимичног извршења обавеза дефинисаних у члановим 8.1.1. (обавеза инвестирања), 8.1.2.(доношење одлуке о исплати дивиденде) и 8.1.3. (обавезе из Социјалног програма), купац ће платити суму уговорних казни предвиђених чланом 8.4.1, 8.4.2. и 8.4.3. умањену сразмерно учешћу испуњеног дела дела обавезе у укупној обавези.

Право на исплату новчане казне зависи од природе обавезе, а ако је неновчана и од обима њеног неизвршења, како је предвиђено чланом 8.4. став 1. и 2. уговора. Нижестепени судови нису у свему расправили питање природе неизвршених обавеза купца у вези са којима тужилац захтева исплату уговорне казне, при чему у вези са неизвршењем обавезе у погледу инвестирања у другој години и променом структуре и динамике инвестиције треба имати у виду да је Врховни суд исказао свој став у спору окончаном пресудом Прев 376/2017, спору између истих странака са измењеним процесним улогама.

Из наведених разлога, на основу члана 416. ЗПП, одлучено је као у изреци овог решења, па ће у поновном поступку првостепени суд разјаснити правну природу неизвршених обавеза тужених имајући у виду одредбе уговора о продаји друштвеног капитала којима је уређен појам инвестиција, у вези са Инвестиционим програмом. Расправиће и питање обима неизвршења тих обавеза, јер је према уговорним одредбама уговорна казна се смањује у сразмери коју делимично испуњени део има према укупној обавези. На основу тога стећи ће се услови за правилну и закониту одлуку о тужбеном захтеву и трошковима спора.

**Председник већа - судија
Татјана Миљуш, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић

